

عنوان مقاله:

مفهوم «اضلال شیطان» در نظام معنایی قرآن کریم با تاکید بر روابط همنشینی و جانشینی: رویکرد معناشناسی ساختگرا

محل انتشار:

هفتمین همایش بین المللی مطالعات دینی، علوم انسانی و اخلاق زیستی در جهان اسلام (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

فتحیه فتاحی زاده - استاد گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران

فاطمه آبادی - پژوهشگر پسداکتری گروه علوم قرآن و حدیث و عضو گروه پژوهشی مطالعات میان رشته ای قرآن و حدیث دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

حوزه معنایی «هدایت-اضلال» از حوزه های معنایی مهم در نظام معنایی قرآن و شیطان از مفاهیم کلیدی در این حوزه معنایی بهشمار می آید. پژوهش حاضر علی دارد با بهره گیری از روش معناشناسی ساختگرا، مبتنی بر بافت زبانی، بر مبنای روابط همنشینی و جانشینی، تبیینی جامع از مفهوم «اضلال شیطانی» ارائه دهد. بر روی ۳۰ آیه که در آن این مفهوم به کار رفته است، نشان داد که حوزه معنایی «مضلل» شامل مفاهیمی همچون فرعون، عامری، گروهی از اهل کتاب و مجرمان یا مرکزیت شیطان است. با توجه به همنشینی اضلال شیطانی و «سبیل» با بالاترین بسامد تکرار مشخص می شود که این مفهوم وابسته به راه و به معنای منحرف کردن از مسیری آسان و طبیعی با مقصد معنوی و به علوی حق می باشد. مفهوم «صد» جانشین «اضلال شیطانی» در قرآن است با این تفاوت که بر خلاف «صد» در اضلال مولفه ایجاد مانع وجود ندارد و «صد» هرگز به خدا اعتناد داده نشده است؛ از این رو مفهوم اضلال نسبت صد عمومیت بیشتری دارد. حوزه معنایی اضلال شیطانی شامل مفاهیمی همچون تزیین، وعده، تنمیه، نزع، ازاله دعوت، وسوسه و امر می باشد که نسبت به مفهوم اضلال شیطانی، واژگانی زیرشمول و به عبارت دیگر نوعی از آن به شمار می آیند.

کلمات کلیدی:

قرآن، معناشناسی ساختگرا، اضلال شیطانی، شیطان، سبیل، صد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1713116>

